

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRATIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACTIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Credința noastră

15. Mîntuirea

a) Am văzut ce urmări a adus păcatul strămoșesc, adică păcatul primei perechi de oameni, din care a răsărit ca un copac uriaș întreg neamul omenesc. Păcatul strămoșesc și urmările lui însă nu s-au limitat la persoana și viața lui Adam și Eva, ci s-au transmis și se transmit tuturor oamenilor, ca urmași ai protopărinților. Toți ne naștem cu pecetea păcatului strămoșesc și cu urmările lui (Ps. 50, 6; Iov 7, 3; 14, 1; Ioan 3, 5—6; Ef. 2, 3; Rom. 5, 12). Desigur aceasta este o taină. Putem face unele asemănări — care totuși nu lămuresc taina aceasta. Așa: copacul poartă pecetea seminței din care a crescut; pîriul dacă e turbure la izvor, turbureala lui se va coborî pînă la capăt; dacă arunci o piatră într-un lac, se fac valuri pe o mare întindere a lacului pînă la marginile lui. Așa și răul ce l-a adus păcatul în viața primilor oameni a trecut și trece în toți cei vîlătăriți din aceștia.

De altfel, astăzi se vorbește atît de poluarea apelor prin faptul că uzinele și orașele aruncă în ele reziduuri care le otrăvesc și acestea strică pîraiele, rîurile, mările și oceanele, și se arată că e nevoie de instalații pentru curățirea (epurarea) apelor. Aceasta poate fi o analogie (desigur imperfectă) cu păcatul care coboară de la protopărinți în toți urmașii și a căror purificare se realizează în Iisus Hristos. Doar toți știm că prin ereditate (ceea ce primește pruncul de la părinți), ne naștem cu anumite înclinări, anumite capacități, unele bune, altele rele, unele de la părinți, altele de la bunici sau chiar străbunici (și cine știe ce zestre străveche poate răsări în făptura noului născuț?) La fel știm că și faptele bune și faptele rele influențează cercuri mai mult sau mai puțin largi, mai ales astăzi cînd ele sînt propagate în toată lumea prin atîtea mijloace. În felul acesta păcatul și virtutea, osînda și lauda (prețuirea, mîntuirea) nu rămîn închise, ci se transmit mai departe. E firesc însă tendința tuturor oamenilor spre bine și fericire și lupta lor împotriva răului sub toate formele. Natural toate aceste analogii și constatări nu lămuresc taina faptului că în Adam noi toți am păcătuit, că ne naștem cu păcatul strămoșesc și urmările lui.

Dacă deci toți moștenim păcatul strămoșesc și urmările lui, în toți a fost și este dorința de a ne elibera de sub păcat și de urmările lui și de a ne ridica la o stare de înnoire a vieții, la starea de „natură pură”, natură purificată, înnoită, în care stăpîn să fie bunătatea, dragostea, binele, sfințenia etc. Adică dorința de a ne întoarce la starea de fericire de la început și de a avea puterea să împlinim chemarea cea de la început ca — prin străduință necontenită, în comuniune cu Dumnezeu, cu semenii și cu întreaga existență, să ne ridicăm pe trepte tot mai înalte de desăvîrșire.

Văzînd însă că ei vor binele, dar fac răul pe care nu-l voiesc, cum scrie Sf. Apostol Pavel despre cei dinaintea de Hristos (Romani 7, 19), aceștia și-au dat seama că singuri, numai cu puterile lor, nu se pot elibera din starea în care se aflau, și au înțeles că trebuie să fie ajutați de un Mîntuitor, pe care îl așteptau de veacuri și care fusese făgăduit de Dumnezeu primilor oameni după ce aceștia au săvîrșit păcatul.

b) Pedepșa păcatului s-a dat după dreptate. După dreptatea lui Dumnezeu și după dreptatea așezată ca o rînduială în viața omenească și în legătura dintre om și întreaga fire. Căci peste tot este lege, este ordine.

Dumnezeu, care este dreptate, este totodată iubire, El a așezat nu numai dreptatea, ci și iubirea în viața omenească, iubirea dintre om și om, iu-

birea dintre om și toate cele ce sînt și viază. De aceea dreptatea e însușită de iubire și iubirea e în relație cu dreptatea.

După dreptate s-a ajuns la pedepșa dată pentru păcatul strămoșesc. După iubire Dumnezeu nu a părăsit pe urmașii lui Adam, ci i-a călăuzit spre ziua mîntuirii. Astfel „la plinirea vremii”, Tatăl a trimis pe Fiul Său în lume și Fiul a binevoit să ia chip de om pentru mîntuirea noastră. Prin aceasta s-a împlinit și dreptatea și iubirea: dreptatea că prin un om a intrat păcatul în lume și prin jertfa unui „om” (Dumnezeu-om) ne-am eliberat de osîndă; iubirea că Acela prin care ne-am mîntuit a luat asupra sa păcatul și osînda, aducîndu-se din iubire pe Sine jertfă pentru noi toți.

Și noi înțelegem acum mai bine că — intrucît în inima vieții stă iubirea — în inima ei stă jertfa, care izvorăște (în mod firesc) din iubire. Așa e iubirea jertfelnică a părinților (a mamei) pentru copii, a copiilor pentru părinți, a fraților unul pentru altul, a fiilor unui popor pentru patrie, a tuturor celor ce-și dăruiesc viața pentru biruința binelui, adevărului, dreptății, libertății, progresului etc.

Dumnezeu-Tatăl ne-a iubit pentru că am fost făcuți după „chipul” Lui, după „chipul” Fiului celui veșnic, ca niște fii iubiți ai Tatălui și „frați” ai Fiului. Dumnezeu-Fiul ne-a iubit ca pe niște „frați” după har ai Lui. Iubirea aceasta dumnezeiască față de noi, cei ce eram păcătoși și nevrednici și sub osînda morții, a mers pînă la jertfă.

Jertfa a fost însuși faptul că Fiul cel unul născut din Tatăl s-a intrupat, Dumnezeu fiind, a luat chip de om, s-a făcut „asemenea oamenilor”, și a trăit ca „fiu al omului” între oameni. El ne-a descoperit pe adevăratul Dumnezeu și ne-a luminat prin Evanghelia Sa. El ne-a arătat calea mîntuirii, nu ca un stăvîn, ci ca păstorul cel bun și ca modelul desăvîrșit, pe care să-l urmăm.

Iubirea Lui jertfelnică însă s-a arătat desăvîrșită în faptul că a primit patimile, răstignirea și moartea pentru mîntuirea noastră, pentru ca să ne elibereze de robia păcatului și de osîndă, să ne împace cu Tatăl, să ne deschidă calea unei vieți noi și prinînvierea Lui să ne facă părtași ai vieții celei veșnice. „Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu este viața veșnică în Iisus Hristos” (Romani 6, 23).

Iisus (care înseamnă „mîntuitor”) este „mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii” (Ioan 1, 29). El a luat asupra Sa păcatele tuturor, blestemul, osînda, suferințele și moartea, a purtat ranele noastre (Isaia 53, 4—5; Ef. 1, 7; Gal. 3, 13) — ca să ne întoarcă iarăși la starea cea dintîi și să ne ajute să mergem mai departe, să pășim pe urmele Lui, adică să ajungem la asemănare cu El.

Mare este taina aceasta! Dumnezeu se face om, ca pe om să-l mîntuiască, să-l îndumnezeiască; Dumnezeu se intrupează și se jertfește ca pe om să-l ajute să devină „dumnezeu după har”.

De aceea se cuvine ca, închinîndu-ne Lui și cinstînd jertfa Lui pentru mîntuirea noastră — să răspundem la iubirea Lui cea dumnezeiască cu iubire deplină, la jertfa Lui cu jertfa noastră pentru El, pentru semenii, pentru Patrie, pentru omenire.

Să ne bucurăm și să ne veselim că iată avem mîntuirea în Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia i se cuvine slava și închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Sărbătorirea Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian

În numărul precedent al Telegrafului Român (7—8 din 15 februarie 1971) informam cititorii noștri asupra faptului că, în 22 februarie 1971, Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împlinește venerabila vîrstă de șaptezeci de ani. Cu acest prilej, întreaga noastră Biserică, Ierarhi, preoți și credincioși, a trimis gînd de mulțumită către Părintele Luminiilor pentru tot darul revărsat asupra Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu Prea Fericirea Sa, cît și asupra Patriei noastre dragi, în acești ani de înălțător avînt spre zidirea unei vieți tot mai bune și mai drepte pe străbunele noastre plaiuri.

Evenimentul a fost subliniat în chip special la Sf. Patriarhie din București, cînd, în ziua arătată, în paraclisul Sf. Patriarhii și în prezența Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa, înconjurat de un sobor de ieromonahi și diaconi, a slujit Sf. Liturghie. Au mai fost de față P. C. consilieri patriarhali și alți oaspeți de seamă.

La această sărbătorire a fost prezent și Domnul profesor Dumitru Dogaru, Președintele Departamentului Cultelor.

După Te-Deumul de mulțumire, săvîrșit de P. S. Antim, Episcop-vicar patriarhal, P. F. Părinte Patriarh Justinian a fost felicitat de toți cei prezenți.

Totul a fost simplu și solemn, ca personalitatea Prea Fericirii Sale, dăruită fără rezerve, precum tuturor ne este cunoscut, preamăriri lui Dumnezeu prin slujirea semenilor, a obștei dreptcredincioase, a Patriei și poporului nostru, a binelui general în lume.

R.

De ce cinstim pe sfinții îngeri?

Alături de Sfinții ridicați dintre oameni, pe care Sfînta noastră Biserică îi recomandă credincioșilor spre cinstire, pentru că ei s-au învrednicit să ajungă în ceruri prieteni și casnici ai lui Dumnezeu, pentru că viața lor e un exemplu vrednic de urmat pentru toți creștinii și pentru că ei, prin rugăciunile lor, mijlocesc către Dumnezeu pentru noi, ea ne recomandă de asemenea să cinstim și pe sfinții îngeri. Însăși Biserica, în cultul ei public, îndeamnă pe credincioși să ceară de la Dumnezeu: „Înger de pace, credincios, îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre...”

Motivele sau temeiurile pentru care Sfînta Biserică a orînduit cinstirea îngerilor, sînt numeroase. În cele ce urmează, vom arăta pe cele mai însemnate dintre acestea.

1. Îngerii sînt ființe spirituale nevăzute și nemuritoare, create de Dumnezeu înaintea omului și superioare acestuia, avînd menirea de a-l lauda pe Dumnezeu și a-i sluji Lui (Ps. 148, 2; Isaia 6, 3; Apoc. 4, 8; 7, 11; Ps. 103, 4; Evrei 1, 7 etc.). Sf. Ioan Damaschin spune că îngerii au un singur lucru de făcut: Să laude pe Dumnezeu și să slujească voinței Lui.

Despre lauda pe care îngerii o dau lui Dumnezeu, ca și despre slujba lor cerească pe care o aduc Stăpînului tuturor, vorbesc numeroși Sfinți Părinți. Astfel, Sf. Dionisie Pseudo-Areopagitul, Sf. Gherman și Sf. Simeon al Tesalonicului ne spun că, asemenea nouă oamenilor, care îi aducem lui Dumnezeu, în Sf. Liturghie, o slujbă pămîntească, cetele îngerești aduc în ceruri Stăpînului tuturor o Liturghie cerească. La această Liturghie cerească a îngerilor se referă și cuvintele din Sfintele Li-

(Continuare în pag. 2)

De ce cinștim pe sfinții îngeri?

(Urmare din pag. 1)

turghii ale Sf. Ioan Gură de Aur și Vasile cel Mare, din cuprinsul rugăciunii intrării celei mici: „Stăpîne, Doamne, Dumnezeu nostru, cel ce ai așezat în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale arhanghelilor spre slujba slavei Tale...”, de asemenea și cuvintele din rugăciunea euharistică de la aceleași Sfințe Liturghii, rostite de preot în timp ce la strană se cîntă imnul îngeresc: „Sfînt, Sfînt, Sfînt e Domnul Savaot...” „Cu aceste fericite Puteri, și noi, iubitorule de oameni, strigăm și grăim...”

2. Precum rezultă din mai multe locuri din Sf. Scriptură, îngerii sînt păzitori, îndrumători și slujitori ai oamenilor (Fac. 32, 1; Num. 22, 32—35; Dan. 6, 23; F. Ap. 5, 19; 12, 11 ș.a.), precum și mijlocitori către Dumnezeu pentru noi (Apoc. 5, 2; 8, 3). Numeroși Sfinți Părinți și învățători bisericesti (ca: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur, Origen etc.) afirmă că fiecare creștin primește la botez un înger păzitor, ceea ce în mod indirect reiese și din cuvintele Sf. Scripturi (Matei 18, 10; F. Ap. 12, 15). De asemenea, îngeri păzitori și ocrotitori au și popoarele și statele (Dan. 4, 10—14). Din acest motiv, Sfînta Biserică a întocmit rugăciuni speciale pentru îngeri și îndeosebi către îngerul păzitor.

3. După răzvrătirea cetei lui Lucifer și transformarea acestora de către Dumnezeu în îngeri ai întunericului (diavoli), Sf. Tradiție ne spune că, la soborul îngeresc care s-a ținut îndată după aceasta, Sf. Arhanghel Mihail a luat cuvîntul înaintea tuturor îngerilor și a zis: „Să luăm aminte, ca să nu mai cadă cineva dintre noi, asemenea acelor”. De aici înainte, îngerii au progresat în desăvîrșire, încît au ajuns, prin har, la un asemenea grad de perfecțiune, încît ei nu mai pot păcătu. Datorită stării lor desăvîrșite, îngerii se află în cea mai perfectă comuniune (unire) morală cu Dumnezeu, în așa fel încît ei pururea văd fața lui Dumnezeu (Matei 18, 10).

Îngerii sînt organe ale descoperirilor lui Dumnezeu, trimiși și vestitori către oameni, aducînd la cunoștința acestora tot ceea ce Dumnezeu a socotit necesar să le descopere în legătură cu opera mîntuirii neamului omenesc. Astfel, printr-un înger i s-a făcut prorocul Daniil descoperirea despre timpul exact al venirii Mîntuitorului Iisus Hristos (Dan. 9, 23—27), printr-un înger s-a descoperit prorocului Zaharia reziderea Ierusalimului și chemarea neamurilor la mîntuire (Zah. 2, 14—15), prin îngerul Gavriil a primit preotul Zaharia vestea că va avea un fiu care va pregăti calea Domnului (Luca 1, 17), prin același înger a primit Sf. Fecioară Maria vestea cea bună că va naște pe Mîntuitorul lumii (Luca 1, 30—35), printr-un înger a primit Sf. Iosif, logodnicul Mariei, vestea că pruncul care s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfînt (Matei 1, 20), prin înger au primit femeile mironosițe vestea că Domnul Hristos a înviat din morți (Matei 28, 5—7), prin îngeri au primit Sfinții Apostoli, la Înălțarea Domnului, vestea că „acest Iisus pe care l-ați văzut înălțîndu-se”, va veni pe pămînt a doua oară (F. Ap. 1, 11), prin înger a fost trimis diaconul Filip din Samaria, pe calea ce duce de la Ierusalim la Gaza, spre a boteza pe famenul etiopian (F. Ap. 8, 26, urm.) etc.

4. Datoria cinștirii îngerilor, alături de cea a Sfinților, rezultă și din mărturiile unora dintre Sfinți Părinți (Sf. Chiril al Ierusalimului, Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Firmilian al Capadochiei, Sf. Grigorie cel Mare și alții) cu privire la unirea îngerilor cu oamenii în același trup al Bisericii, al cărui cap este Hristos. Căci dacă Mîntuitorul nu s-a întrupat pentru îngeri, ci pentru oameni (cf. Evrei 2, 16), El a luat trup omenesc pentru a aduce și a așeza pe oameni laolaltă cu îngerii, împăcînd cu Sine pe cele cerești și pe cele pămîntești, prin sîngele crucii Sale (Col. 1, 20). Căci după ce armonia lumii a fost tulburată, anume în cer prin căderea îngerilor, iar pe pămînt prin păcatul lui Adam, Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc pentru a împăca și a uni cele ce au fost dezbinat prin păcat. Precum spune Sf. Ioan Gură de Aur, Mîntuitorul Hristos recapitulează și rezumă în Sine întregul univers, lumea spirituală și lumea materială, care suspină împreună cu omul și așteaptă izbăvirea (Romani 8, 22—23).

Ținînd seama de toate acestea, Sfînta Biserică, încă din vremuri străvechi, a așezat cultul îngerilor alături de cel al Sfinților. De aceea a orînduit, încă din veacul al IV-lea, prăznuirea, la data de 8 noiembrie, a Soborului sau Adunării Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril și a tuturor puterilor cerești celor fără de trupuri. Tot întru cinstea și pomenirea Sfinților îngeri, Sf. Biserică a consfințit ziua de luni din fiecare săptămînă, la slujbele dumnezeiești din această zi lăudîndu-se și

Mitropolitul Grigorie Dascălul

La sfîrșitul epocii fanariote scaunul Ungrovlahiei a fost ocupat de mitropolitul Dionisie Lupu (1819—21), fost mult timp stareț al mănăstirii Dealu și Tismana, avînd și rangul de episcop titular al scaunului Sevastiei. Ca mitropolit a fost cald sprijinitor al școlii lui Gheorghe Lazăr de la mănăstirea Sf. Sava din București.

În 1821 s-a retras din scaun.

Din această pricină, Grigorie Ghica, primul domn pămîntean, după 1821, a poruncit divanului domnesc, la 4 ianuarie 1823, să purceadă la alegerea unui nou mitropolit.

Noul mitropolit era născut în București, în anul 1765, fiind numit din botez Gheorghe. A urmat cursurile vesutei școli de la Sf. Sava, care durau pe atunci 12 ani. Aici a învățat temeinic limbile elină și latină, româna, teologia și altele. În timpul studiilor a făcut cunoștință cu doi călugări nemteni, Gherontie și Dorotei, trimiși aici de starețul Paisie Velicovschi „spre învățatura limbii elinești”. În tovărășia celor doi ucenici paisieni a părăsit școala de la Sf. Sava, plecînd la mănăstirea Neamț, în jurul anului 1790. La Neamț tînărul Gheorghe a fost tuns în monahism de însuși starețul Paisie, schimbîndu-i-se numele, potrivit pravilei călugărești, în Grigorie, fiind dat în ascultarea duhovnicească a prietenului său Gherontie. Iar cînd a venit un arhiereu la mănăstire a fost hirotonit ierodiacon.

Cei doi călugări, Gherontie și Grigorie, au început de îndată să tîlmăcească felurite cărți de învățatură din limba greacă în limba română. În curînd mitropolitul Dositei Filiti a cerut starețului mănăstirii Neamț să-i trimită „doi părinți, procopșiți la tîlcuirea sfințelor cărți după elinie”. Au fost trimiși cei doi prieteni, care au izbutit să și tîlmăcească la București două din tîlcuirile lor și anume: *Carte folositoare de suflet*, în 1799 și *Chiriadromionul* învățatului mitropolit grec Nichifor Teotachi, în 1801. Paralel cu osteneala traducerilor, ierodiaconul Grigorie a fost însărcinat de mitropolitul Dositei și cu grija bibliotecii Mitropoliei din București.

În 1802 cei doi călugări cărturari se aflau din nou la metania lor de la Neamț. În anul următor, scaunul mitropolitan al Moldovei a fost ocupat de Veniamin Costachi. Acesta a îndrumat pe cei doi prieteni să tîlmăcească alte lucrări, pe care să le tipărească în tipografia Mitropoliei de la Iași. Așa au văzut lumina tiparului lucrările: *Intrebări și răspunsuri oarecare bogoslovești ale Sfințului Atanasie* (1803), *Tîlcuire la cele patru Evanghelii* a lui Teofilact al Bulgariei (1805), *Descoperire cu amăruntul a pravoslavniciei credințe* (Dogmatica) a Sf. Ioan Damaschin (1806), toate trei cu prefețe semnate de cei doi tîlcuitori. Probabil aceste cărți vor fi fost folosite ca manuale didactice în seminarul înființat de mitropolitul Veniamin la Socola, în 1803.

După acestea, Grigorie a venit la București, unde, prin ocrotirea episcopului Iosif al Argeșului, s-a așezat la mănăstirea Ant'm. De aici s-a retras la mănăstirea Căldărușani, trăind în rugăciune și tîlmăcind cărți folositoare de suflet. Din îndemnul mitropolitului Dionisie Lupu a tradus și tipărit la București *Cele șase cuvinte despre preoție* ale Sf. Ioan Gură de Aur (1820) și *Cuvîntul despre preoție* al Sf. Grigorie de Nazianz (1821).

În liniștea mănăstirii Căldărușani și în mijlocul trudei sale cărturărești l-a surprins alegerea de mitropolit al Ungrovlahiei.

Deși o viață întreagă se ocupase numai cu rugăciunea și tîlcuirea cărților, mitropolitul Grigorie s-a dovedit a fi un ierarh destoinic întru purtarea cirjii vîldicești, înfăptuind o seamă de lucruri vrednice de laudă și de pomenire.

Astfel în primii ani de arhipăstorie a completat scaunele vacante ale celor trei eparhii sufragane cu vîldici de neam român. (Grigorie la Argeș, Neofit la Rîmnic și Chesarie la Buzău). A plătit o mare parte din datoriile Mitropoliei, lăsate de înaintașii săi în scaun. A purtat o grijă deosebită preoților.

A acordat aceeași atenție și școlilor, în calitate sa de prim-efor al școlilor din Țara Românească. S-a ocupat de trimiterea de bursieri la studii în străinătate. Tot el a stăruit pentru înființarea de seminarii teologice în fiecare eparhie, cu cheltuiala acestora.

Mitropolitul Grigorie a căutat să pună rînduală și în viața mănăstirilor închinată la Locurile Sfînte din Răsărit, care ajunseseră în paragină și pline de datorii. Cu aprobarea domnului, în 1823 a numit numai stareți români, a întocmit catagrafii de averile mănăstirilor, le-a rînduit case de venituri și a oprit în parte trimiterea de bani la Locurile Sfînte pînă ce se vor plăti datoriile acelor mănăstiri. Fără îndoială că dacă s-ar fi putut înfăptui aceste gînduri bune ale mitropolitului, starea mănăstirilor din Muntenia ar fi fost cu totul alta.

În tot acest timp mitropolitul Grigorie a continuat cu acea rîvnă și activitate de traducător. Rînd pe rînd au apărut la București lucrările: *Dovedire împotriva eresului armenilor* (1824), *Doa două cuvinte ale Sfințului Casian Râmleanul* (1825), *Cuvinte ale Sfinților Vasile cel Mare și Grigorie cuvîntătorul de Dumnezeu* (1826), *Cuvinte... ale Sfințului Ioan Gură de Aur* (1827),

preamărindu-se, prin tropare, condace, canoane și alte cîntări și rugăciuni, cei ce ei înșiși laudă și preamăresc neconținut pe Stăpînul și Părintele tuturor. Și nu trebuie să uităm că, prin lauda și preamărirea pe care noi o dăm îngerilor și celorlalți Sfinți, preamărim de fapt pe Dumnezeu, după cuvintele Psalmistului: „Lăudați pe Dumnezeu întru Sfinții săi” (Ps. 150, 1).

I. Zăgrean

Zece cuvinte pentru dumnezeiasca promie a lui Teodoret al Cirului (1827), *Patericul* (1828). În 1827 a tipărit o *Învățătură pre scurt pentru nunți*, cu explicarea gradelor de rudenie, foarte necesară preoților.

În 1832—33 a dat la lumină: *Donăzeci și două de cuvinte pentru purcederea Sfințului Dub* a lui Iosif Vrienie, *Epistole de obște ale patriarbului Fotie al Constantinopolului, Impărțirea de grîu și Puțul*, amîndouă de Sf. Ioan Gură de Aur. Deși s-au tipărit cu mari cheltuieli, aceste cărți au fost împărțite „în dar”.

În privința mănăstirilor a rînduit ca prisosul veniturilor să se strîngă în casa facerilor de bine și în folosul școlilor. A hotărît apoi să se deschidă un seminar în fiecare eparhie. A început acum reparația catedralei mitropolitane, pe care n-a putut-o însă isprăvi. A continuat și activitatea cărturărească, punînd sub tipar primul volum din *Viețile sfinților*, în tipografia înființată de el la mănăstirea Căldărușani, dar pe care n-a mai apucat să-l vadă tipărit. Bătrîn și obosit de truda cărturărească și a multelor necazuri pe care le-a avut de îndurat, între care un surghiun, mitropolitul Grigorie a închis ochii pentru totdeauna în ziua de 22 iunie 1834. A fost îngropat lîngă fereastră Proscomidiei catedralei mitropolitane din București, iar după șapte ani, oasele i-au fost aduse la mănăstirea Căldărușani și așezate în gropanța mănăstirii. Așa și-a sfîrșit viața acest smerit și învățat mitropolit al Țării Românești. Ca și contemporanul său Veniamin Costachi, a adus și el un aport de seamă la răspîndirea lucrărilor Sf. Părinți în românește, a purtat aceeași grijă de școli și de preoție, a avut aceeași dragoste față de păstoriți, a luptat cu aceeași rîvnă împotriva amestecului grecesc în treburile Bisericii românești. Pentru lupta lor dîrză dusă pentru Biserica și neamul lor, amîndoi au fost nevoiți să-și părăsească scaunul.

În urma morții mitropolitului Grigorie, conducerea Mitropoliei a fost încredințată celor trei episcopi: Neofit al Rîmnicului, Chesarie al Buzăului și Ilarion al Argeșului. Neofit condusese treburile Mitropoliei și în timpul surghiunului lui Grigorie. El a fost ales apoi mitropolit în 1840, păstorînd pînă în 1849. Sub el s-a înființat seminarul din București, în 1836, numit mai tîrziu Seminarul Central, iar în anul următor Seminarul din Rîmnicul Vlcea. Chesarie a fost unul din cei mai de seamă episcopi ai Buzăului (1825—46). El a deschis Seminarul din Buzău, a înființat o școală de zugrăvi-icornari, o școală de muzică bisericască, amîndouă în Buzău, a reînființat vechea tiparniță a Episcopiei, în 1835, tipăriind ca la 50 de cărți, de slujbă, de învățătură, sau de literatură, s-a îngrijit de ridicarea sau refacerea multor biserici și mănăstiri din eparhie, începînd cu catedrala sa episcopală. Sub conducerea profesorilor Gavriil Munteanu, directorul Seminarului, și Dionisie Romano, a apărut la Buzău prima foaie bisericască din țara noastră, *Vestitorul bisericesc* (1839—40).

Episcopul Ilarion al Argeșului (1820—45) a fost un ierarh de o aleasă pregătire cărturărească, sprijinitor al răscoalei lui Tudor Vladimirescu din 1821. Sub el s-a deschis Seminarul din Curtea de Argeș, în 1836.

Deci, în ciuda vitregiilor prin care au trecut țările noastre după 1821, activitatea cărturărească a continuat în toată această vreme datorită în primul rînd marelui cărturar Grigorie Dascălul. Prin înființarea celor patru seminarii s-a făcut un însemnat pas înainte în ce privește pregătirea viitorilor preoți din Țara Românească.

Mircea Păcurariu

Maică Sfîntă Precurată

Maică Sfîntă Precurată,
Pururi binecuvîntată
Prin iubitu-ți Fiu Iisus
— Soare fără de apus —

Celor nebăgați în seamă,
Tu le ești soră și mamă.
Apăsaților de soartă
Mila ta grijă le poartă.

Cei lipsiți de bucurie
Află, în tine, Marie,
Minunată mîngiere
În necazuri și-n durere!

Zi de zi, Sfîntă Fecioară,
Darul tău ne înconjoară,
Solitoare ne-nfruntată
Pururi binecuvîntată!

Pr. N. Lungu
Suciu de Sus-Maramureș

Din realizările ultimului cincinal

Intregul nostru popor a luat cunoștință cu sentimente de satisfacție și bucurie de realizările consemnate în Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a Patriei noastre — Republica Socialistă România — în perioada anilor 1966—1970.

Sensul și valoarea cifrelor statistice de la sfârșitul unui nou cincinal sînt dătătoare de ton în ceea ce privește ilustrarea marilor virtuți creatoare ale poporului nostru, căci prin hărnicia, abnegația și entuziasmul întregului nostru popor, harta țării a fost îmbogățită cu multiple și grandioase obiective noi, în toate ramurile economiei naționale, deschizînd noi perspective modernizării, civilizației și progresului social. Prin proporția și amploarea realizărilor obținute, cincinalul anilor 1966—1970 a fost apreciat ca fiind „etapa cea mai rodnică, cea mai fecundă din istoria de mai bine de un pătrar de veac a edificării socialismului în țara noastră”.

Parcursînd cifrele Comunicatului, constatăm că s-au îndeplinit și depășit obiectivele propuse cu cinci ani în urmă. Să ne oprim numai asupra citorva date:

În perioada anilor 1966—1970, investițiile din fondurile centralizate ale Statului au totalizat 289,7 miliarde lei, încît s-au depășit în acest cincinal investițiile celor zece ani precedenți.

Prin efortul susținut al tuturor oamenilor muncii, s-au atins noi performanțe creatoare: în numai 22 zile din 1970 s-a realizat o producție în ansamblul economiei naționale echivalentă cu cea a anului 1938.

Ca factor fundamental și determinant pentru întreg progresul societății românești, se impun succesele obținute în dezvoltarea dinamică a industriei. Astfel în 1970 producția globală industrială a fost cu 75 la sută mai mare ca în 1965. Alături de ramurile principale ale industriei, ca: metalurgia, construcția de mașini, chimia, energia electrică, o dezvoltare accelerată a cunoscut în ultimii ani industria electronică și electrotehnica, mecanica fină și optica, sectorul mașini unelte și petrochimia.

Pentru continua îmbunătățire a condițiilor de viață ale oamenilor muncii, o creștere însemnată a avut loc în ramurile producătoare de bunuri de consum atît alimentare, cît și industriale. În 1970 industria ușoară a realizat cu 73 la sută mai mult față de 1965. Consumul acestor bunuri de către populație s-a mărit în chip substanțial, ca un rezultat al creșterii numărului salariaților și a fondului de salarii. În cei cinci ani s-au creat 800 de mii de noi locuri de muncă, numărul salariaților ajungînd în 1970 la 5,1 milioane, iar venitul provenit din salarii a crescut în 1970 cu 31,5 miliarde lei mai mult decît în 1965, echivalînd cu o creștere de 50 la sută. Tot în acest scop s-au mărit cu peste 30 la sută pensiile, au sporit indemnizațiile pentru naștere și alocațiile pentru copii.

O amploare deosebită a cunoscut construcția de locuințe. În anii cincinalului, au fost construite la orașe și sate aproape 660.000 de locuințe (dintre care 344.000 din fondurile Statului), mutîndu-se în case noi 2 milioane de cetățeni.

Ca o ramură de bază care, împreună cu industria, asigură progresul economiei naționale, agricultura a cunoscut în cincinalul trecut un proces de continuă dezvoltare și modernizare. S-au investit de stat 37 miliarde de lei pentru sporirea producției agricole, care a înregistrat o creștere de 24 la sută față de perioada 1961—1965.

Intregul proces de învățămînt s-a desfășurat în condițiile cele mai prielnice pentru a ridica competența, calificarea și pregătirea profesională și intelectuală a tinerelor generații, cît și a tuturor celor ce sînt în cîmpul muncii.

Făcînd o privire retrospectivă asupra tuturor înfăptuirilor mărețe care s-au înregistrat în anii ultimului cincinal în toate domeniile de activitate, ne putem da seama că ele constituie o bază trainică de lansare spre noi obiective și succese, care își vor spune cuvîntul în noul cincinal, elaborat pe temeiuri realiste cu adevîrul întregului popor.

Toate marile realizări ale Patriei noastre care s-au consemnat pînă acum și care vor urma neîncetat, prin hărnicia și pricepera oamenilor muncii, în frunte cu înțeleapta conducere a Patriei noastre, sînt izvorite din conștiința identității totale dintre directivele mari ale conducerii de Stat și aspirațiile mărețe ale întregului nostru popor. Ele vor ridica țara noastră pe noi culmi de progres multilateral, de civilizație și cultură, contribuind la fericirea și bunăstarea materială și spirituală a tuturor cetățenilor patriei noastre — una, liberă și independentă, Republica Socialistă România.

F. Costea

GALA GALACTION

— 10 ani de la moartea sa —

Era în primul sau al doilea an al deceniului șase din veacul nostru, cînd părintele Gala Galaction a rostit în fața studenților teologi de la Institutul sibirian o avîntată cuvîntare, cu mult frămîntată sa temă: Convertirea Sf. Apostol Pavel.

Au trecut două decenii de atunci și, în 8 martie 1971, un deceniu de la chemarea sa la Domnul și cu toate acestea chipul său de venerabil patriarh stăruie mereu în privirile noastre sufletești.

Dar, cu acest prilej comemorativ, înaintea noastră ne apare cu deosebire statura cuceritoare a scriitorului Gala Galaction, care și-a înmulțit cu adevărat talantul, punîndu-și pana sa înaripată în slujba unor idei, care să înalțe și să înobileze făptura omenească. Căci — așa cum potrivit arăta Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, în urmă cu șaptesprezece ani — „întreaga sa operă literară este o minunată predică, o neîncetată propovăduire a biruinței binelui și virtuții asupra răului și ispitei”.

Acest lucru se explică și prin aceea că opera lui G. Galaction izvorăște din poveștile mamei sale, fiică de preot, ale „mamei Floarea, bătrîna casei” părintești, ale vizitiului Ion Caraiman, din „clopoții de catifea sură a dediteilor din lunca Vezii”, din părțile Roșiorilor de Vede, unde a copilărit — elemente evocate în „Papucii lui Mahmud”, „Lîngă apa Vodislavei”, „La Vulturii”, „Biserița din Răzoare”, etc. — din poveștile tatălui său, care stău la baza nuvelor: „Moara lui Căliman”, „Andrei Hoțul”, „În pădurea Cotoșmanei” etc. Cu un cuvînt, după cum însuși mărturisește cu un anumit prilej, „am voit pururea să aduc la altarul Domnului tot ce am putut să culeg din grădina mea”, iar această grădină, precum am văzut, era în primul rînd luminoasa zestre spirituală a poporului nostru, erau plaiurile minunate ale țării pe care și-a alintat copilăria și pe care le-a colindat în virtutea slujbei bisericesti pe care o avea, un fel de inspector bisericesc, slujbă care, precum însuși spunea, „mă îndatora să străbat țara în lung și-n lat, să mă reîntîlesc cu holdele din copilărie, să urc plaiurile Mehedințului, să înnoptez lîngă Olt, lîngă Jiu și lîngă Dunăre, să răzbat pădurile Argeșului și ale Vilcii”, erau studiile teologice asupra cărora a zăbovit neînterupt 10 ani de zile (1900—1910) și în primul rînd înțelepciunea Sf. Scripturi, pe care a tradus-o de la o margine la alta și care constituie opera sa capitală. „Traducerea Sf. Scripturi este una din cele mai evidente minuni pe care providența m-a învrednicit să le văd în viața mea”, mărturisește Gala Galaction în anii săi de adînci căruntețe.

Dar ceea ce ne apare mai măreț, mai împlinit, întru totul demn de urmat pentru noi, ca fii ai Bisericii noastre, este preotul Gala Galaction, care, după ani de zbuclim, a îmbrățișat taina preoției cu ardoare sfîntă, pe care a și trăit-o aievea, căci, între altele, casa lui era deschisă tuturor oropișilor vieții. „Părintele academician Gala Galaction — spunea cu ani în urmă tot P. F. Părinte Patriarh Justinian — a fost și este, înainte de orice, un vrednic preot ortodox, un pilduitor și strălucit slujitor al altarului dreptei credințe străbune”. Aceste spuse sînt întărite și de concepția despre preoție a lui G. Galaction, încrestată în slove ca acestea:

„Așa se cuvine să fie preotul: cel mai înțelept, cel mai pașnic, cel mai duhovnicesc și cel mai sfînt om” dintr-o parohie. Sau: „Iisus Hristos nu primește ucenicie în rate, sau cu intermitență. sau cu tranzacții diplomatice”. Ori: „Nu se poate, în lumea aceasta, nepotrivire mai dureroasă și mai chinuitoare decît să te apuci să înveți, sau să predici, sau să înfățișezi în fața oamenilor dogma creștină, sfințenia și Biserica, atunci cînd, în taina conștiinței tale, ești asediat de furia patimilor și robit de dragostea celor pămîntești”. De asemenea, ca să convingi pe credincioșii tăi „că Iisus Hristos este Calea, Adevărul și Viața, tu însuși, păstorule și învățătorule, trebuie să te afli, zi cu zi, pe calea lui Hristos, iluminat de adevărul lui Hristos și trăind cu febrilitate viața cea întru Hristos”. Aceasta cu atît mai mult cu cît „un preot care se afierosește pe sine sfintei sale slujbe și împlinește, cu frica lui Dumnezeu, toate cîte i se cer, este cel mai bun fiu al patriei”.

Din scrisul bisericesc al lui Gala Galaction desprindem însă și alte ziditoare și mereu demne de luat în seamă învățături. Așa, de pildă, referindu-se la cuvintele Mîntuitorului: „Anevoie va intra bogatul în împărăția cerurilor” (Matei 19, 23), el spune: „Tot miezul chestiunii este acesta: cu ce suflet și cu ce mîini administrezi tu bogă-

ția ta? Dacă din această bogăție tu ajungi să-ți faci un tiran care te ține strîns, îți goleşte inima de dragostea față de aproapele și te îndeamnă să zăvorăști cu o sută de lacăte avutul tău, atunci tu ai ajuns un închinător la idoli”.

După cum știm, Învierea Domnului este adevărul de temelie al învățaturii Bisericii noastre, căci „Învierea Domnului cea de a treia zi lămurăște, consolidează și garantează opera Lui acum și de-a pururi. Oricît de înaltă este învățătura Sf. Evangheliu, Apostolii ei n-ar fi putut să biruiască lumea, dacă n-ar fi fost încredințați pînă la tăierea capului, că Învățătorul lor a biruit moartea și li s-a arătat ca în zilele de mai înainte de Golgota”.

Învățătura Bisericii noastre are un sens sau un înțeles practic, precis și categoric, căci ea „ne cere și ne poruncește, pentru dragostea lui Iisus Hristos, să fim unii cu alții frați buni, adică îngăduitori, răbdători, miloși și cu deosebită cuviință în raporturile dintre noi”.

A nu se uita niciodată și aceea, că „un bun creștin trebuie să fie un bun cetățean”.

Comemorînd 10 ani de la trecerea pe tărîmul veșniciei a preotului, teologului și scriitorului de bun nume, Gala Galaction, se cuvine deci ca pieoți și credincioși deopotrivă să-i aducem, drept cea mai aleasă cinstire a amintirii sale, străduința noastră spre o cît mai frumoasă viață creștinească și cetățenească, dragostea nestrămutată față de Legea străbună și Patria noastră minunată, așa cum atît de potrivit ne povățuiește el și în puținele gînduri încrestate mai sus.

Gh. Papuc

Mamă, cuvînt scump nouă

Cuvîntul mamă este unul din cele mai sfinte și mai scumpe pentru noi, pe care data de 8 martie, „Ziua internațională a femeii”, ni-l scoate parcă mai mult în lumină.

Cînd zici mamă parcă zici viață, parcă zici soare, parcă zici pîine. De ce? Pentru că în cuvîntul mamă se îngemănează și viața și soarele și pîinea. Mama este un monument de marmură caldă. Ii fac potretul mai mult din gînduri și sentimente. Fruntea rotundă, albă ca sub lună, drumul sprîncenelor, înalt arcuit, cu fața luminată de vis și de credință. Luceferii privirii sîcîntînd de bunătate și înțelepciune. Mama autoritară, dreaptă și totodată plină de duioșie și de dragoste, de o exemplară modestie.

Cea mai perfectă icoană a mamei este Maica Domnului, care este mama ideală și femeia de model pentru toate femeile și mamele. Aleasă este ca revărsatul zorilor, pentru că a gonit noaptea și toată întunecimea păcatului și a adus în lume ziua cea purtătoare de viață. Este o fîntînă pecetluită, din care a curs izvorul vieții, Hristos. Femeia se va mîntui prin naștere de jii (I Timotei cap. 2, v. 15). Rostul femeii în lume, idealul ei cel mai înalt e să fie mamă. Maica Domnului este femeia și mama sfîntă. Mama a fost ultima dispoziție testamentară a Mîntuitorului pe cruce. Prin ea s-a inaugurat în creștinism cinstirea specială a mamei.

Copilul trăiește din viața mamei, vede cu ochii mamei, vorbește cu limba mamei, simte cu inima mamei. De aceea rolul ei în creșterea copiilor nu-l poate înlocui nici un pedagog.

Napoleon Bonaparte spunea despre mama sa, Maria-Letiția Ramolina, că „tot ceea ce sînt, tot ceea ce am fost, o datorez deprinderilor de muncă pe care mi le-am format încă din copilărie și excelentelor principii pe care mi le-a însușit extraordinara mea mamă”.

Marele medic Andrea Majocchi scrie în cartea sa intitulată, „Viața de chirurg”: — „Mă revăd copil ghemuit în poala mamei, cînd o întrebam: „Mămico, pentru ce am venit pe lume?”. Și îmi pare că aud sfintele ei cuvinte: „Am venit pentru a cunoaște, a iubi și a sluji lui Dumnezeu și oamenilor ca să ne bucurăm de fericire”.

În istoria Patriei excelează chipul mamei lui Ștefan cel Mare, care interzice viteazului domnitor să intre în cetate în urma unei bătălii pierdute. Mama îi spune: „De ești tu Ștefan, mergi și strîngeți oastea, pentru țară mori și-ți va fi mormîntul încoronat cu flori”. Ștefan la vorbele mamei strînge oaste și înfrînge pe dușman.

(Continuare în pag. 4)

DECALOGUL

Porunca a doua

„Să nu-ți faci chip cioplit, nici asemănare vreunui lucru din cer, de pe pământ sau din câte sînt în apă și sub pământ, nici să te închini lor și să nu le slujești” — este a doua poruncă din Decalog.

Arătăm că la darea Legii toate popoarele lumii erau politeiste (credeau în mai mulți dumnezei) și fiecare zeu își avea chipul său cioplit în marmură sau turnat în aur, în argint ori în aramă și înzordonat cu fel de fel de pietre scumpe. Cultul, închinarea lor, era împreunat cu multe jertfe de animale, chiar de oameni, cu băuturi amețitoare și cu dansuri diferite.

Firește, în mijlocul unei asemenea lumi, nici poporul evreesc nu se putea apăra și nu era scutit de idolatrie (închinare la idoli). Pe vremea lui Moise au făcut vițelul de aur. Pe vremea proorocului Ilie s-au închinat Astarteei (zeiță siriană) și lui Moloh (zeu fenician), căruia mamele își jertfeau copiii de viu. În felul acesta și prin aceasta și-au uitat misiunea pentru care Dumnezeu i-a ales dintre toate popoarele. Le trebuia o poruncă aspră care să-i ferească de astfel de grave rățări.

Dar pe lângă porunca a doua, Dumnezeu le-a trimis sute de ani în șir mulțime de prooroci care să-i trezească, să le aducă aminte de chemarea ce li s-a dat la poalele muntelui Sinai. Regele prooroc David (a trăit pe la anul 1100—1000 înainte de nașterea Domnului) scria vestiții psalmi, în care arăta și deșertăciunea idolorilor, în cuvinte ca acestea:

Mamă, cuvînt scump nouă

(Urmare din pag. 3)

În literatura română imaginea mamei se contopește adesea cu aceea a patriei. Citez poezia lui Tudor Arghezi intitulată „Mama țară”, sau versuri ca:

*„L-acopere blestemul lumii
Pe cel ce-și uită chipul mamei
Și-și numără murdarii arginții
Hulindu-și țara și părintii...”*

Patria este acolo unde este mama mea, acolo unde am văzut lumina zilei, unde am fost legănat, unde odihnesc părinții și strămoșii mei. Toate-n țară îi seamănă mamei:

*„...Aspră în tandrețea ei
De lumină minerală
Ea ni-i leagă de idei
Cutezantă în sfială.*

*De-i pierdută pentru vii
Dincolo de praguri sumbre,
Chiar căruții sîntem copii
Ai acestei sfinte umbre”.*

Dintre mamele celebre, mai recent, amintesc pe doamna Ana Angle Brooky, președinta a 24-a sesiune a Adunării Generale O.N.U., care e mama unei mari familii africane. Mamă a doi copii, ea a adoptat 47 de copii ai lucrătorilor agricoli de pe plantațiile de lângă Monrovia.

Statul nostru inconjoară cu deosebită atenție pe mamă. Mamele cu mai mulți copii sînt mame eroine. În Scheii Brașovului avem o mamă eroină, pe Eufrosina Buzoi, care a dat naștere la 14 copii și pe care o cinstim din toată inima noastră. Treccem pe lângă ea ca pe lângă o sfință, căci maternitatea a imprimat pe chipul femeii un nimb de sfințenie.

Biserica Ortodoxă Română, care a slujit unitatea noastră în Hristos-Domnul, precum și unitatea și propășirea Patriei noastre scumpe, este maica noastră susfletească, ce în vremuri de restriște ne-a întărit și ne-a mîngîiat și care astăzi se bucură cînd își vede pe toți fiii la un loc, închinîndu-se la același sfînt prestol pe a cărui față albă ca și crinul strălucește „Legea noastră strămoșească”.

Cît de potrivit grăește în această privință Înalt Prea Sfințitul Mitropolit al Ardealului Dr. Nicolae Mladin, cînd zice: „E o binecuvîntare de la Dumnezeu să fim fii ai acestei Biserici și fii ai acestui țapor. Lui i se cuvine lauda și mulțumita pentru tot ce ne dăruiește astăzi în vremea de mari împliniri ale Patriei noastre și de mari transformări ale omenirii întregi”.

*„Maică bună și dnoasă peste veacuri ne-ai crescut
Legea noastră strămoșească să ne fie veșnic scut,
Tu ne-ai dăruit lumina sub al Țării baldachin
Și prin secolii fără moarte ne-ai condus cu har divin.*

*Neclintîți să fim prin veacuri în credința strămoșească
Și cu ea uniți în cuget Patria să înflorească”.*

Prot. Șt. Tascianu

*„Idolii păgînilor argint și aur,
Lucruri de mîini omenești, —
Gură au și nu vor grăi,
Ochi au și nu vor vedea,
Urechi au și nu vor auzi,
Nări au și nu vor mirosi,
Picioare au și nu vor umbla,
Nu vor glăsuși cu gîtlejul lor
Că nu este dub în gura lor”.*

Același lucru l-au făcut toți prooroci mari și mici, plătind de multe ori cu viața strădania de a-i feri de închinare la idoli.

Este adevărat că Siciul Legii avea deasupra doi heruvimi din aur, ceea ce a făcut și Solomon în Sfînta Sfințel de la templul din Ierusalim. Vechiul Testament ne mai vorbește de asemenea de șarpele de aramă, ridicat de Moisi în pustie ș.a. Dar aceste chipuri cioplite sau turnate, n-au fost închinare la idoli și deci nici călcarea poruncii a doua din Decalog și nici nu s-a gîndit cineva vrednată la aceasta.

În această ordine de gînduri trebuie să spunem că nici închinarea la icoane, cinstirea sf. cruci etc. nu sînt închinare la idoli și, deci, călcarea a poruncii a doua din Decalog.

Noi știm că crucea Domnului a fost lemn uscat, dar prin răstignire a primit putere a rodi viață fără de sfîrșit, mîntuire. Prin „suirea” Domnului pe ea, a devenit altarul pe care s-a jertfit Mielul lui Dumnezeu ca răscumpărare a noastră din robia păcatului și a morții, ca răscumpărare și sfințire a omului ascultător. Mîntuitorul a profetizat mereu despre această cruce și răstignire, adăugînd totdeauna și cuvintele: dar a treia zi va învia. Și cum ar fi dușman Lui cînd Însuși spune: „Eu pentru ceasul acesta am venit pe pămînt” (Ioan 12, 27). Dacă n-ar fi fost crucea și moartea de pe ea, n-am fi avut și n-am fi cunoscut Învierea Lui și chezăia învierii noastre. Dacă n-ar fi fost acestea, oamenii n-ar fi avut dovada că „Iisus Hristos a fost cu adevărat Fiul lui Dumnezeu cel prorocit și promis încă Evei la scoaterea din rai”. „O, nepricepuților și zăbavnici cu inima a crede toate cîte au grăit proorocii, au nu trebuia a pătimi acestea Hristos și a intra întru slava Sa?” (Luca 24, 25—26) zice chiar Domnul. Și mai zice: „Așa este scris și așa trebuia să pătimească Hristos și a treia zi să învieze din morți” (Luca 24, 46). Cunoșcînd oare numai acestea nu facem păcat a spune și a crede că ea, crucea Domnului, ar fi dușmana lui Hristos și un idol? Să împroșcăm cu vorbe de ocară ceea ce Sfinții Apostoli, Sfinții mucenici și mucenițe și Sfinții Părinți și sinoadele ecumenice au propovăduit și au cinstit, mulți chiar dîndu-și viața pentru ea? Sf. Apostol Pavel spune: nu ne rușinăm de crucea Domnului ci ne lăudăm cu ea și o cinstim. Să nu uităm, că păgînii se închinau (adorau) idolii lor, iar noi cinstim (venerăm) sf. cruce. A adora și a venera nu e tot una. Nu dăm adorare decît lui Dumnezeu, cel unul în ființă și întreit în fete. La fel stau lucrurile și cu sf. icoane. Prima icoană o avem chiar de la Domnul nostru Iisus Hristos. După ce sine-driul și Pilat l-au osîndit la moarte, sub loviturile de bici și de ciomag l-au silit să-și ducă în spate crucea grea pe Golgota. Asudat și sfîrșit de putere străbate în sus pe deal afară de cetate pe-o străduță strîmtă. Dintr-o casă o femeie, Veronica, a ieșit cu un prosop și i-a șters fața. După ce a intrat în casă, mare i-a fost mirarea: pe stergar s-a imprimat fața Mîntuitorului. Această primă icoană a existat sute de ani și a fost văzută și prețuită chiar și de împărați. Oare dacă icoanele ar fi idoli, Domnul Iisus Hristos ne lăsa chipul Său?

Sf. Evanghelist Luca a pictat chipul Maicii Domnului, tot o icoană mult prețuită și cinstită de creștini. În catacombele din Roma, în aceste tunele mari săpate în pămînt, la o răspîntie de asemenea tunele, se vede pînă azi pictată o icoană frumoasă a Maicii Domnului. Și această pe vremea prigonirilor împăraților romani. Abia de la anul 623 după Hristos, împăratul bizantin Iraclic a pornit persecuții împotriva icoanelor, motivînd că ar fi idoli. După el un șir întreg de urmași pe tronul lui au sfîrșit icoanele și pe cinstitorii lor i-au supus la chinuri și moarte. Creștinii cinstitori ai icoanelor s-au răscolit și s-au încins lupte cu armatele împăraților, lupte care au durat pînă la anul 842. Împărații au distrus poate cele mai frumoase opere de artă, iar creștinii au sfîrșit statuile împăraților. Într-un sinodul al 7-lea ecumenic de la Niceea din 787, apoi sinodul local din Constantinopol din 842 au restabilit cultul icoanelor și cu el liniștea împărăției. Aceste sinoade au statornicit că icoanele să fie din nou așezate la loc de cinst.

Sînt, este adevărat, o seamă de idoli, fără chip cioplit, cărora ne mai închinăm unii dintre noi, ca de pildă: lăcomia, zgîrcenia, mîndria, invidia ș.a.,

Serbarea patronilor Seminarului Teologic din Caransebeș

În acest an prăznuirea Sfinților Trei Ierarhi (30 ianuarie), patronii tuturor școlilor teologice din cadrul Bisericii Ortodoxe Române, s-a făcut la Seminarul Teologic din Caransebeș într-un cadru sărbătorec. Programul a fost din vreme pregătit de elevi sub îndrumarea profesorilor de specialitate și a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, care, în ziua premergătoare, a ținut să verifice personal ducerea la îndeplinire a celor de cuviință pentru astfel de ocazii.

Festivitatea a fost cinstită cu prezența de Prea Sfințitul Episcop Teoctist al Aradului. Ea s-a început prin Sf. Liturghie arhierescă, oficiată în vechea Catedrală caransebeșană, în cadrul căreia Prea Sfinția Sa a hirotonit întru preot pe un fost elev al Seminarului și a rostit un cuvînt de învățătură.

În localul școlii, s-a desfășurat apoi un bogat și variat program artistic, la care au asistat, pe lângă Prea Sfințitul Episcop Teoctist și însoțitorii, P. C. Ion B. Mureșianu, consilier cultural al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, corpul profesoral, preoți din oraș, părinți ai elevilor, invitați.

Elevii au executat bucăți corale religioase, ca spre pildă: „Pe tine te lăudăm”, „Lumină lină”, interpretate în limba greacă pe notație psaltică, „Rugăciunea marinarului sicilian”, cîntată în limba latină..., melodii patriotice și bucăți folclorice. Au mai fost recitate versuri și s-au făcut lecturi din operele Sfinților Trei Ierarhi.

P. C. prof. Gheorghe Neda a rostit o conferință cu titlul: „Sfinții Trei Ierarhi și cultul creștin”, în care a evidențiat aportul Sfinților Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur și Grigorie Teologul la dezvoltarea cultului creștin și i-a dat exemplul elevilor seminariști în strădania lor de a deveni vrednici slujitori ai Bisericii.

În încheierea programului, P. C. director Dumitru Abrudan a adresat mulțumiri Prea Sfințitului Episcop Teoctist pentru bunăvoința de a fi participat la praznicul școlii. Totodată a exprimat sentimente de recunoștință Sfîntului Sinod în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Teoctist al Aradului și P. S. Episcop Vasile al Oradiei pentru părinteasca purtare de grijă arătată Seminarului. La fel a mulțumit On. Departament al Cultelor pentru sprijinul ce-l acordă învățămîntului teologic, astfel încît preoții de miine să se formeze în spiritul dragostei de Patrie.

La sfîrșit a luat cuvîntul Prea Sfințitul Episcop Teoctist, care a evidențiat posibilitățile de dezvoltare a învățămîntului teologic din Biserica Ortodoxă Română sub atenta conducere a Sfîntului Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, avînd ca oblăduitori pe Sfinții Trei Ierarhi. Viața și operele patronilor școlii — a arătat mai departe Prea Sfinția Sa — „constituie un izvor nesecat de inspirație pentru viitorii preoți, datorită faptului că, așa precum reiese din lecturile prezentate la această serbare, gîndirea lor, bogăția lor de idei este așa de actuală încît se potrivește timpurilor pe care le trăim. Pe de altă parte, Sfinții Trei Ierarhi reprezintă un exemplu viu și prin multilaterală activitate desfășurată ca liturghisitori, păstori de suflete, duhovnici, exemplu ce se cuvine urmat de fiecare ucenic în ale Teologiei. În felul acesta elevilor le revine obligația de a se pregăti în vederea misiunii lor viitoare, cultivînd dragostea de muncă, prietenia în bine, înfrățirea, atașamentul față de Patria și Legea străbună...”. Înaltul Ierarh a binecuvîntat apoi strădania profesorilor și elevilor și a exprimat convingerea deplină că prin părinteasca purtare de grijă a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului elevii care se formează la Seminarul teologic din Caransebeș vor deveni „vrednici slujitori la altarul Bisericii strămoșești și la altarul Patriei noastre dragi”.

Tr. Lugojan

pe care cu adevărat să-i lepădăm din viața noastră.

Vorbînd de a doua poruncă din Decalog vom spune deci că cinstirea icoanelor și a Sfintei cruci nu are nimic comun cu închinarea la idoli.

Noi ne închinăm numai lui Dumnezeu, iar icoanele le cinstim ca unele ce înfățișează chipul văzut al Mîntuitorului, ca și chipurile Sfinților, acești „aleși” ai lui Dumnezeu.

G.M.